

Begreper og definisjoner

Hva er SFX?

SFX er en lenketjener.

Lenketjenerens oppgave er å føre brukeren fra en referanse til fulltekst (eller andre tjenester i de tilfeller fulltekst ikke er tilgjengelig).

For å kunne gjøre dette må lenketjeneren ha kunnskap om de ulike fulltekststressursene som eksisterer fra ulike leverandører og vite hvilke ressurser institusjonen har tilgang på. Denne informasjonen ligger lagret i Kunnskapsbasen.

En kunnskapsbase er en database som primært inneholder informasjon om elektroniske ressurser (som e-tidsskrift og e-bøker) og bibliotekets beholdning og tilgang.

Ut fra informasjonen i kunnskapsbasen kan lenketjeneren avgjøre om et treff (artikkel, bok etc.) er tilgjengelig elektronisk og hvor den rette kopien finnes for den aktuelle brukeren.

Kunnskapsbasen bidrar til at biblioteket kan identifisere innhold de har tilgang til og presentere dette for sine brukere.

Bestanddeler i SFX

SFX består av ulike bestanddeler og begreper:

- Sources
- Targets
- Objects
- Services
- Portfolios
- Thresholds
- KnowledgeBase
- Open URL

Sources

En source, eller en kilde, er der brukeren kommer fra. Det er det stedet der brukeren finner en referanse og har behov for å finne ut om hun har tilgang til fulltekst. Eksempler på kilder er Oriå, referansedatabaser, elektroniske avhandlinger og digitale arkiv. En forutsetning for at kildene skal kunne kommunisere med lenketjeneren er at kilden kan lage en Open URL basert på referansen.

Targets

Et target, eller mål, er der brukeren kommer etter å ha valgt en lenke fra lenketjeneren. Betegnelsen «target» brukes i SFX stort sett om det vi kjenner som pakker. Det er en forutsetning at leverandøren har en lenkestruktur på innholdet (og presisjonen i landingen avhenger av hvor presis lenkestrukturen til leverandøren er).

Objects

Objects er de enkelte e-ressursene (tidsskriftene/bøkene). Et tidsskrift er et objekt.

Services

Services er ulike tjenester som er tilgjengelige, og finnes både på target- og objekt-nivå.. Den viktigste tjenesten er tilgang til fulltekst, men ulike leverandører kan levere ulike tjenester for sitt innhold. Det kan være tjenester som gir tilgang på sammendrag, innholdsfortegnelse etc. Institusjonene kan ha tilgang på ulike tjenester fra ulike leverandører på det samme innholdet. Totalt sett kan flere tjenester bidra til å utvide tilbudet til brukeren.

Portfolios

Portfolios for en tittel er alle de pakkene (targets) tittelen inngår i. Portfolios for en pakke er alle de titlene som finnes i pakken.

Thresholds

Her angis informasjon om hva som er tilgjengelig for brukeren, dvs. hvilket årsspenn brukeren har tilgang på, eller om det finnes begrensinger som embargo eller moving wall, f.eks. Ikke siste 2 år.

KnowledgeBase

KnowledgeBase, eller Kunnskapsbase, er en oversikt over alle tilgjengelige elektroniske ressurser (tidsskrifter/bøker) fra ulike leverandører og hvilke ressurser institusjonen har fra de forskjellige leverandørene.

OpenURL

OpenURL er et åpent standardformat for nettlener som gjør det enkelt å finne en kopi av ressursen man ønsker tilgang til. Formatet er skapt for å legge til rette for lenking fra en kilde (source/referanse) til et mål (target/vitenskapelig artikkel, bok, patent osv.)

Kilden som genererer en OpenURL er typisk en referanse i en referansedatabase eller en bibliografisk indeks (som Ovid, Web of Science, SciFinder, Google Scholar osv.). Målet kan være en fulltekstbase, institusjonelt arkiv, e-tidsskrift, bibliotek katalog eller andre nettressurser eller tjenester (fjernlånstjeneste, dokumentleveringstjeneste el.l.).